

Life **Effige**

Environmental Footprint
For Improving and
Growing Eco-efficiency

1. találkozó Magyarországon

LIFE EFFIGE ENV/IT/00172

***«Körforgásos gazdaság, életciklus-
értékelés/PEF (termék környezeti
lábnyomának meghatározása),
kommunikáció és versenyképesség»***

Life Effige

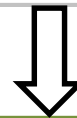
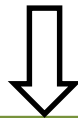
Environmental Footprint
For Improving and
Growing Eco-efficiency

Online meeting, 2020. október 16.

Bevezetés

Az olyan anyagok, mint a biomassza, a fosszilis tüzelőanyagok, a fémek és az ásványok világméretű fogyasztása az elkövetkezendő 40 évben várhatóan kétszeresére fog nőni, míg az éves hulladékképződés 2050-re 70%-kal fog növekedni

A teljes üvegházhatásúgáz-kibocsátás mintegy 50 %-ban, a biológiai sokféleség csökkenése és a vízhiány pedig több mint 90 %-ban az erőforrások kitermelésére és feldolgozására vezethető vissza

Az Európai Bizottság összehangolt stratégiát határozott meg a klímasemleges, erőforrás-hatékony és versenyképes gazdaság érdekében: **EURÓPAI ZÖLD MEGÁLLAPODÁS**

Az európai zöld megállapodás ütemterve

- Az Európai Bizottság 2019. decemberében közzétette az ún. európai zöld megállapodást, amely egy ütemterv, és célja az **európai uniós gazdaság fenntarthatóvá tétele** azáltal, hogy az éghajlati és környezetvédelmi kihívásokat valamennyi politikai ágazaton átívelő lehetőségként kezeli, és az átállást méltányossá és inkluzívvá teszi.
- Az európai zöld megállapodás az EU-t olyan igazságos és virágzó társadalommá kívánja alakítani, amely modern, erőforrás-hatékony és versenyképes gazdasággal rendelkezik, ahol 2050-re **megszűnik a nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátás**, és ahol a gazdaság növekedése nem erőforrásfüggő.

Az európai zöld megállapodás egy olyan terv, amely az Unió gazdaságának fenntarthatóvá tételét tűzi célul.

A zöld megállapodás célkitűzései

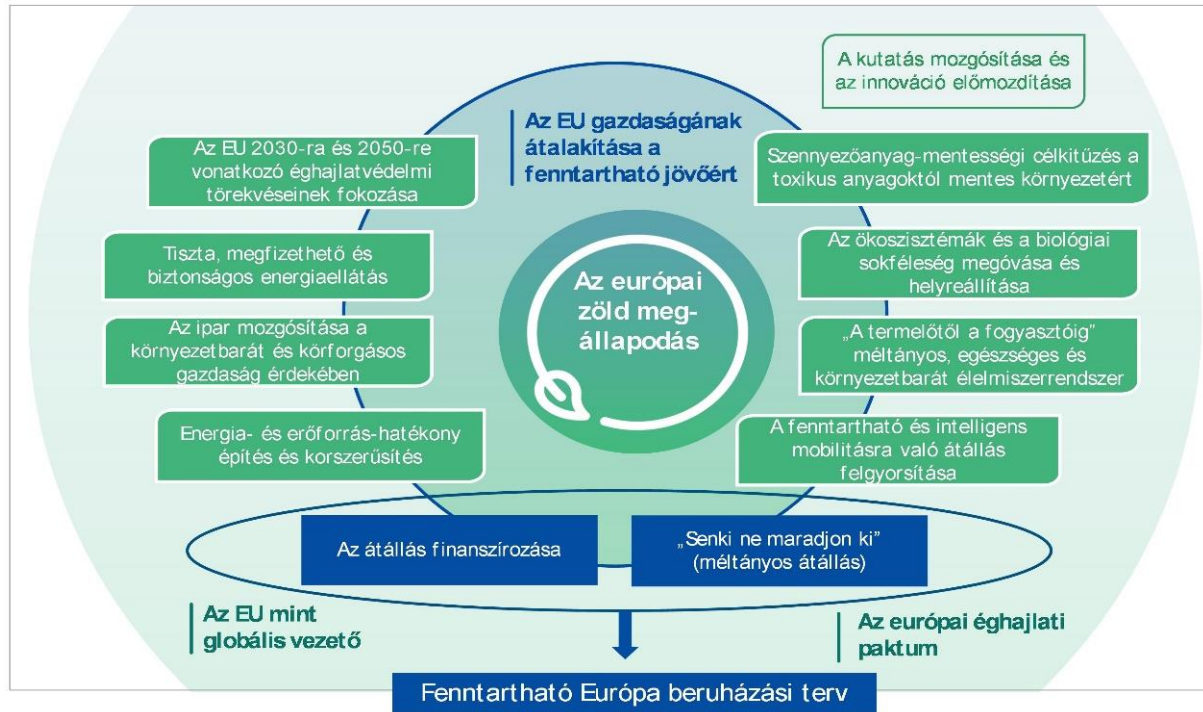
A zöld megállapodás szerves részét képezi a jelenlegi Bizottság azon stratégiájának, amely az Egyesült Nemzetek 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendjének és a **fenntartható fejlődési céloknak** a megvalósítására irányul.

A zöld megállapodás fő célkitűzései:

- a környezetbarát és körforgásos gazdaság felé történő elmozdulás által az erőforrások hatékony felhasználásának előmozdítása
- a biológiai sokféleség helyreállítása és a környezetszennyezés visszaszorítása
- a kibocsátás 1995-ös évhez viszonyított 55%-os csökkentése

Az EU célja, hogy **2050-re klímasemlegessé** váljon.

A zöld megállapodás elemei (forrás: Európai Bizottság, 2020)

Zöld megállapodás mint stratégiai megközelítés

- Néhány vállalkozás úgy véli, hogy a zöld megállapodás túl sok költséggel jár, és hátrányt jelent a versenyképesség szempontjából az Unión kívüli országokkal szemben (pl. kínai vagy egyesült államokbeli vállalkozásokkal szemben).
- A zöld megállapodás azonban hosszú távú stratégia: az éghajlatváltozás fokozódása következtében a vállalkozások és a fogyasztók szokásai egyre inkább megváltoznak majd, **ÁM e változások végbemenetele néhány évbe telik majd.**
- Azon vállalkozások, amelyek elsőként indulnak el ezen az úton, versenyelőnyt szereznek.

Zöld megállapodás mint stratégiai megközelítés

Fontos átlátnunk, hogy a zöld megállapodás a vállalkozás valamennyi területére hatással van:

1. Termelési technika, a körforgásos gazdaság révén, energia- és hulladékkezelés;
2. Pénzügyi menedzsment: a környezetvédelmi és kibocsátási kreditek a gazdasági kreditekhez kapcsolódnak majd (mindez hatással lesz a hiteleket és kölcsönöket illető kamatlábra);
3. A márkával és a reputációval kapcsolatos menedzsment.
4. Közigazgatási szervekkel való kapcsolat.

A zöld megállapodás és a körforgásos gazdaság

- Az Európai Bizottság 2020. márciusában a körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési tervet fogadott el, amely az európai zöld megállapodás egyik fő eleme.
- A körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv egy olyan ütemterv, amely a zöld megállapodás célkitűzéseinek elérésére és változások megvalósulására törekszik.
- A körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv támogatja Európát egy olyan regeneratív növekedési modellre történő átállásban, amely révén a Föld többet kap vissza, mint amennyit elveszünk tőle.

A körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési terv intézkedései

A körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési terv az alábbiakat szolgáló intézkedéseket mutat be:

- A fenntartható termékek általánossá tétele Európában;
- A tudatos fogyasztói magatartás elősegítése;
- Nagyobb hangsúlyt fektetni azokra az ágazatokra, amelyek a legtöbb erőforrást használják fel, és ahol nagy a körforgás megvalósításának lehetősége, úgymint: elektronika és infokommunikációs technológiák; akkumulátorok és járművek; csomagolás; műanyagok; textiltermékek; építőipar és épületek; élelmiszerek; víz és tápanyagok;
- A hulladékkeletkezés csökkentése;
- A körkörösség működőképessé tétele az emberek, a régiók és a városok számára;
- Vezető szerep a körforgásos gazdaság jegyében tett, globális szintű erőfeszítésekben.

A körforgásos gazdaság nyomon követésére és értékelésére szolgáló eszközök

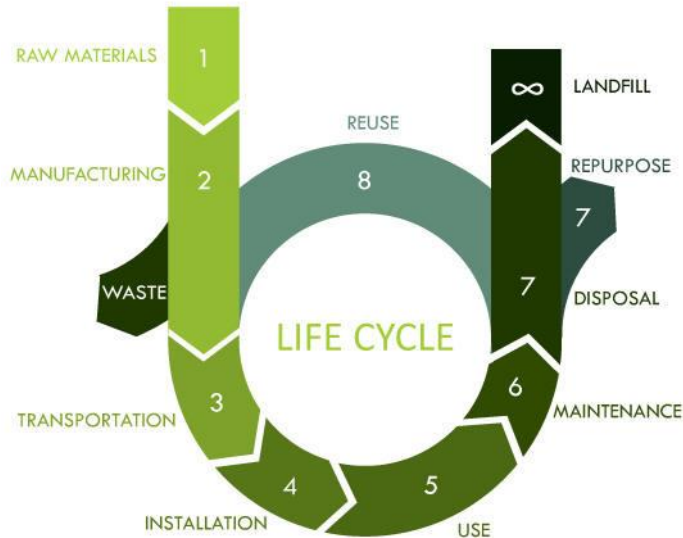
A körforgásos gazdaság elengedhetetlen elemei:

1. a termelési folyamatok sajátos értékelése;
2. a termékek környezettudatos tervezése.

Az ehhez szükséges alapvető eszköz az ún. Life Cycle Analysis (LCA), az életciklus-értékelés.

Mit jelent az életciklus-értékelés?

Egy bizonyos termelési folyamat bemeneteinek (input), kimeneteinek (output) és a környezetre gyakorolt esetleges hatásainak lejegyzése és értékelése a termékek teljes életciklusa során

Az életciklus-értékelés az uniós jogszabályozásban: néhány utalás

- Cselekvési terv a fenntartható fogyasztásról, termelésről és iparpolitikáról {SEC(2008) 2110-2111}
- Hulladék keretirányelv (2008/98/EK)
- A környezetbarát tervezésről szóló irányelv (2009/125/EK)
- Ökocímke (66/2010/EK rendelet)
- Az erőforrás-hatékony Európa megvalósításának ütemterve (COM(2011) 571)
- Bizottsági közlemény a zöld termékek egységes piacáról (COM(2013) 0196)
- Az Európai Bizottság cselekvési terve a fenntartható növekedés finanszírozására (COM(2018) 97 final és további módosításai)
- A körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv (COM(2019) 190 final)

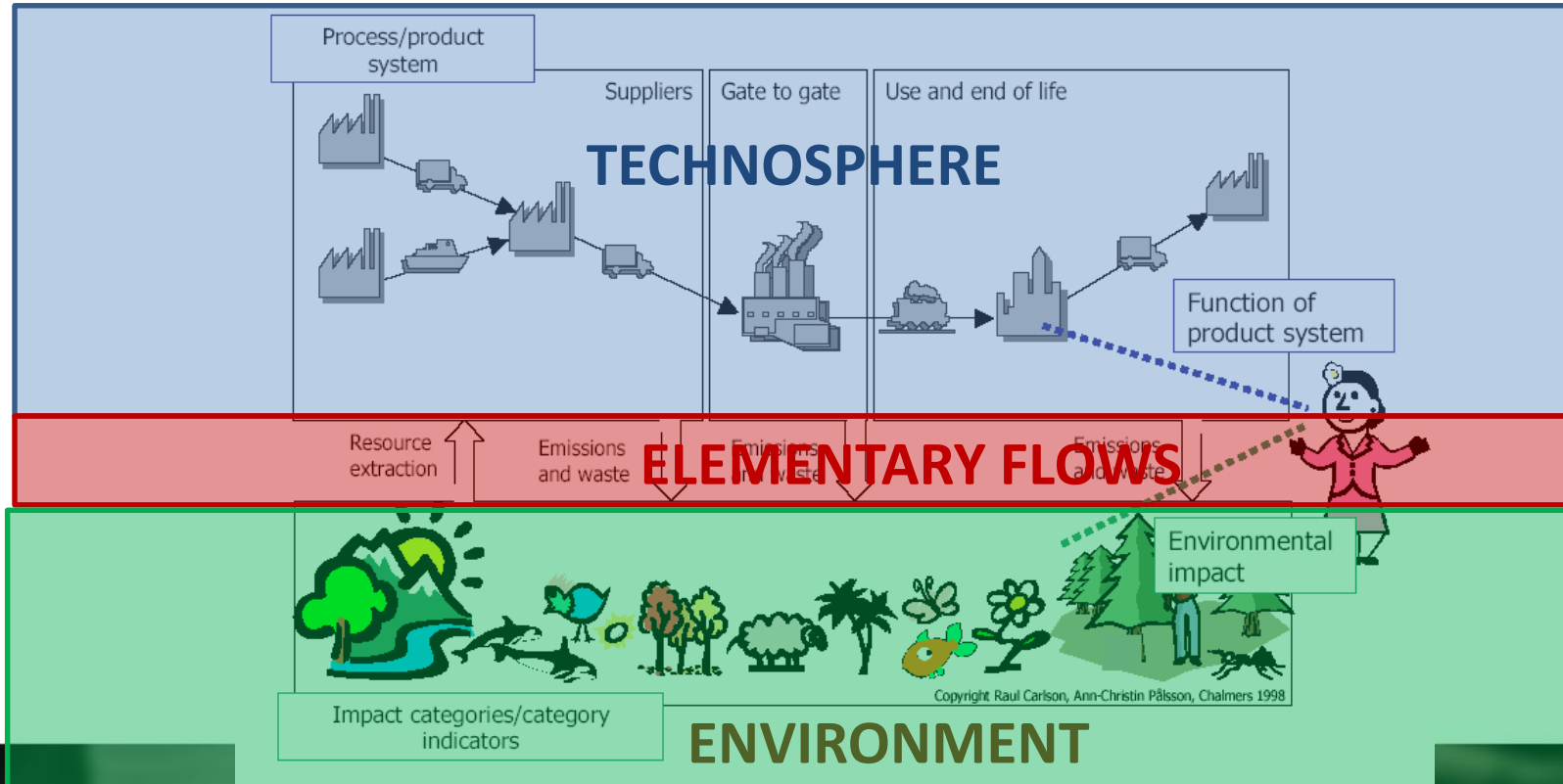
Az életciklus fogalma a körforgásos gazdaságban

Miben lehet segítségünkre:

- ✓ Termékek környezettudatos tervezése, azok csökkentésére, újrafelhasználására, újrafeldolgozására és hasznosítására vonatkozó alternatívák felkutatása
- ✓ Az erőforrás-hatékonyság vizsgálatát elősegítő mutatók kidolgozása
- ✓ A hulladéklerakók megszüntetése és az újrahasznosítás növelése
- ✓ A fogyasztók hiteles tájékoztatása a termék környezeti teljesítményét illetően.

Mit jelent a környezeti lábnyom meghatározása?

LCA=PEF? **MIÉRT?** A PEF egy sajátos alkalmazás

A PEF, azaz egy termék környezeti lábnyomának meghatározása egyben életciklus-értékelés is, ám sajátos tulajdonságokkal rendelkezik:

- 1) A PEF-módszerre sajátos iránymutatások vonatkoznak, amelyeket uniós jogszabály rögzít (2013/179/EU ajánlás);
- 2) A PEF-re vonatkozóan általában léteznek kategóriaszabályok (PEFCR-ek, azaz Product Environmental Footprint Category Rules), amelyek alkalmazása mellett a kiértékelés alacsonyabb költségek mellett végezhető el (a megtakarítás kb. 60%);

A termékek környezeti lábnyomának (PEF) kiszámítása egy többletényezős módszer, amely egy áru vagy szolgáltatás környezetvédelmi tulajdonságait vizsgálja annak teljes életciklusa során („bölcsőtől a sírig”).

A PEF céljai:

- ◆ *Az uniós piacra vonatkozó egységes módszertan meghatározása*
- ◆ *Reprezentatív termékek meghatározása minden egyes kategóriát érintően*
- ◆ *A „lényegességi szempont” bevezetése*
- ◆ *Referenciaértékek létrehozása, valamint - lehetőség szerint - a környezetvédelmi jellemzők osztályozása*

PEF: Jogszabályi utalások

- **2013/179/EU: A Bizottság ajánlása (2013. április 9.)** a termékek és a szervezetek életciklus-alapú környezeti teljesítményének mérésére és ismertetésére szolgáló egységes módszerek alkalmazásáról - **(2013/179/EU)**
- **Product Environmental Footprint Category Rules Guidance** (A termékek környezeti lábnyomára vonatkozó kategóriaszabályok útmutatója) *Változat: 6.3* – 2017. december
- Az **életciklus-értékelésre** vonatkozó szabványok: ISO 14040-44 és az életciklusadatok nemzetközi referenciarendszerének (ILCD) kézikönyve.

A fenntartható megközelítés alkalmazása piaci előnyökkel jár? A keresleti oldal számos piackutatása szerint mindenképp!

Az uniós fogyasztók **80%-a** vásárol zöld termékeket, 26%-uk rendszeres jelleggel (EK 2013)

- Az uniós állampolgárok **94%-a** számára a környezetvédelem rendkívül fontos, és **87%-uk** úgy véli, hogy az egyéni szintű választások meghatározó szereppel bírnak (EK 2017, 8.o., 43. o.)
- 73.500, a szervezett nagykereskedelemben jelen lévő agrár-élelmiszeripari és mindennapi életben használt termék tekintetében megfigyelhető, hogy az elmúlt öt év során a címkék jelenléte egyre gyakoribb. Ami pedig Olaszországot illeti:
  - Biológiai termékek forgalmazása: **14,2%-os** növekedés
  - A vállalati társadalmi felelősségvállalási* jelző címkével ellátott, mindennapi életben használt termékek forgalmazása: **5,6%-os** növekedés
(GSI Italy, 2017 <https://osservatorioimmagino.it/>)

*Sustainable Cleaning (fenntartható tisztaság), Ecocert, Ökocímke, Cruelty free (állatkísérlet-mentesen előállított termékek), FSC (felelősségteljes erdőgazdálkodás), Fairtrade (méltányos kereskedelem), Friends of the Sea („a tenger barátai”), Dolphin safe (delfinvédelem), MSC (a Tengerészeti Biztonsági Bizottság tanúsítványa)

Ez a tendencia nemcsak az Európai Unióban, hanem világszerte is megfigyelhető

A Nielsen közvélemény-kutatásában a világ 60 országában összesen 30.000 fogyasztónak tette fel a következő kérdést (2015):

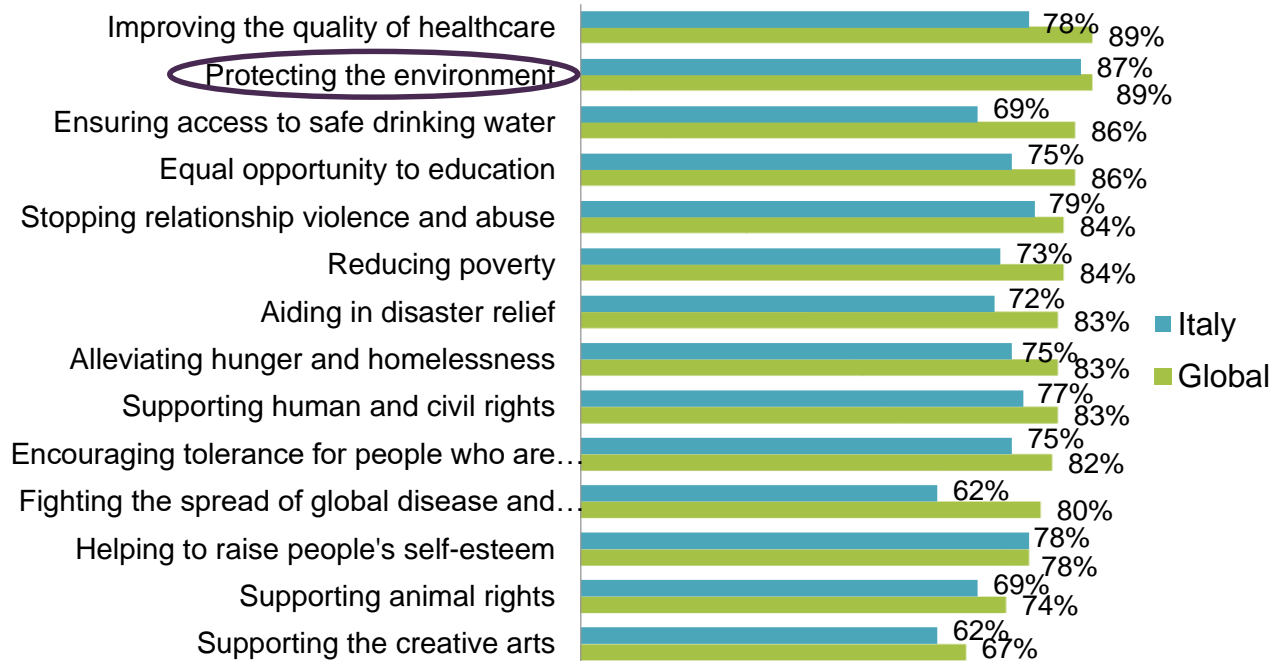
- “Ha visszagondol az elmúlt héten vásárolt (nem tartós) fogyasztási cikkek (ételek, italok, tisztálkodási szerek, orvosi rendelvény nélkül is kiadható gyógyszerek stb.) márkájára, az alábbi tényezők mennyiben befolyásolták Önt választásában?”

KEY PURCHASING DRIVERS AS WEIGHTED BY ALL SURVEY RESPONDENTS*

	The products are made by a brand/company that I trust	62%
	The product is known for its health & wellness benefits	59%
	The product is made from fresh, natural and/or organic ingredients	57%
→	The product is from a company known for being environmentally friendly	45%
	The product is from a company known for its commitment to social value	43%
→	The product's packaging is environmentally friendly	41%
	The product is from a company known for its commitment to my community	41%
	I saw an ad on television about the social and/or environmental good the product's company is doing	34%

Ez a tendencia nemcsak az Európai Unióban, hanem világszerte is megfigyelhető

Fogyasztói prioritások (8000 interjú) *Forrás: Edelman, 2012*

A fogyasztó kulcsfontosságú szerepe

- Rendkívül fontos átlátni, hogy a „zöld” megközelítés mind **uniós szakpolitikai prioritás**, mind **fogyasztói iránytű**.
  - A fogyasztók zöld termékek iránti érdeklődése rendkívül élénk.
  - A fogyasztó az életciklus két szakaszában, a „fogyasztási fázisban” és az „életciklus végső fázisában” meghatározó szerepet tölt be.
  - A zöldkötvények, valamint az ESG (környezeti, társadalmi és irányítási) szempontú biztosítások illetve részvényopciók pénzügyi piacokon történő eladása is exponenciális módon megnövekedett.

A fogyasztó mennyit fizet a zöld termékért?

Rendkívül érdekes az a kísérlet, melynek alapja egy négy ország (Franciaország, Németország, Olaszország és Lengyelország) 1500 fogyasztójának bevonásával végzett közvélemény-kutatás (2016).

A kísérlet célja: a fogyasztók által leginkább kedvelt címkézési mód meghatározása, valamint annak megállapítása, hogy valójában mennyit hajlandóak fizetni ezekért a termékekért.

Módszer: A fogyasztók életstílusán és bizonyos termékekért való fizetési hajlandóságán alapuló kérdőívek kitöltése.

A kísérletben felhasznált termékek: joghurt, póló, laptop

A kísérlet eredményei

- **A fizetési hajlandóságot érintő eredmények:** pozitív eredményt csak azokban az esetekben figyelhetünk meg, amelyekben a termék környezeti teljesítménye ténylegesen meghaladja az alapáras termék teljesítményét.
- **A címkézést érintő eredmények:** a legnépszerűbb címkének az a fajta bizonyult, amelyről azonnal le lehet olvasni a kategóriát, azaz amelynek segítségével a termékeket első pillantásra össze lehet vetni és rangsorolni. A fogyasztók ezt a fajta címkézési módot értékelték leginkább valamennyi termék esetében.

Mi a valódi veszély?

- A fogyasztók tájékoztatásának hiánya, és hogy ezáltal nem tudatosulnak bennük a környezetvédelmet érintő valós problémák. Továbbá:
  - A vállalkozások hamis vagy félinformációkat közölhetnek
  - Ennek következtében a fogyasztók számára nehéz eldönteni, hogy valóban zöld termékről van-e szó.
  - Ez odáig is vezethet, hogy a fogyasztó nem bíz meg a gyártói leírásban!

Példák a „zöldrefestésre” (Greenwashing)

- Egy testápoló környezetbarátként történő reklámozása, pusztán azért, mert olyan üvegcsében forgalmazzák, amelynek 25%-a újrafeldolgozott üveg, miközben a törvényileg meghatározott érték egyébként is 25%: az átlagértékekhez képest semmiféle „hozzáadott zöldről” nincs szó.
- A természeti elemekre, tájakra történő képi utalás azt a benyomást kelti, hogy a kozmetikai termékek nem gyakorolnak hatást a környezetre, ám ezt bizonyítékok hiányában nem jelenthetjük ki.

A példák forrása: «Bilan 2017, Publicité & Environment» ADAME 2017.

Hogyan tudunk a fogyasztókkal illetve egyéb vállalkozásokkal kommunikálni?

- Tipikus eszközként említhetjük a zöld reklámokat

Számos tanulmány alátámasztja, hogy a környezetvédelmi ismeretek pozitív módon hatnak a zöld termékek értékesítésére.

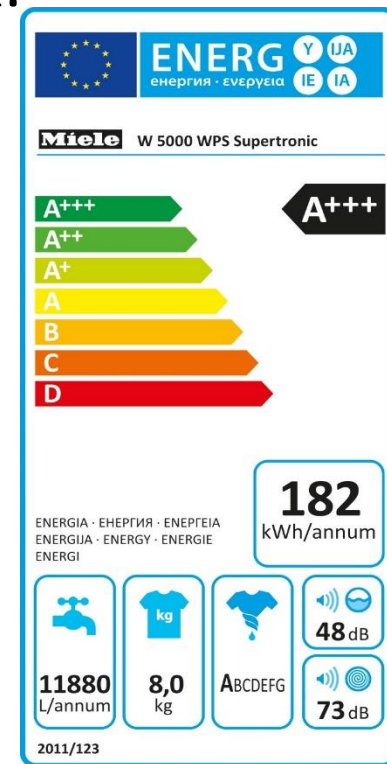
A cél tehát:

- a fogyasztók ismereteinek növelése;
- azonos értékelési módszerek alkalmazása;
- **A környezeti teljesítmény kommunikálása**

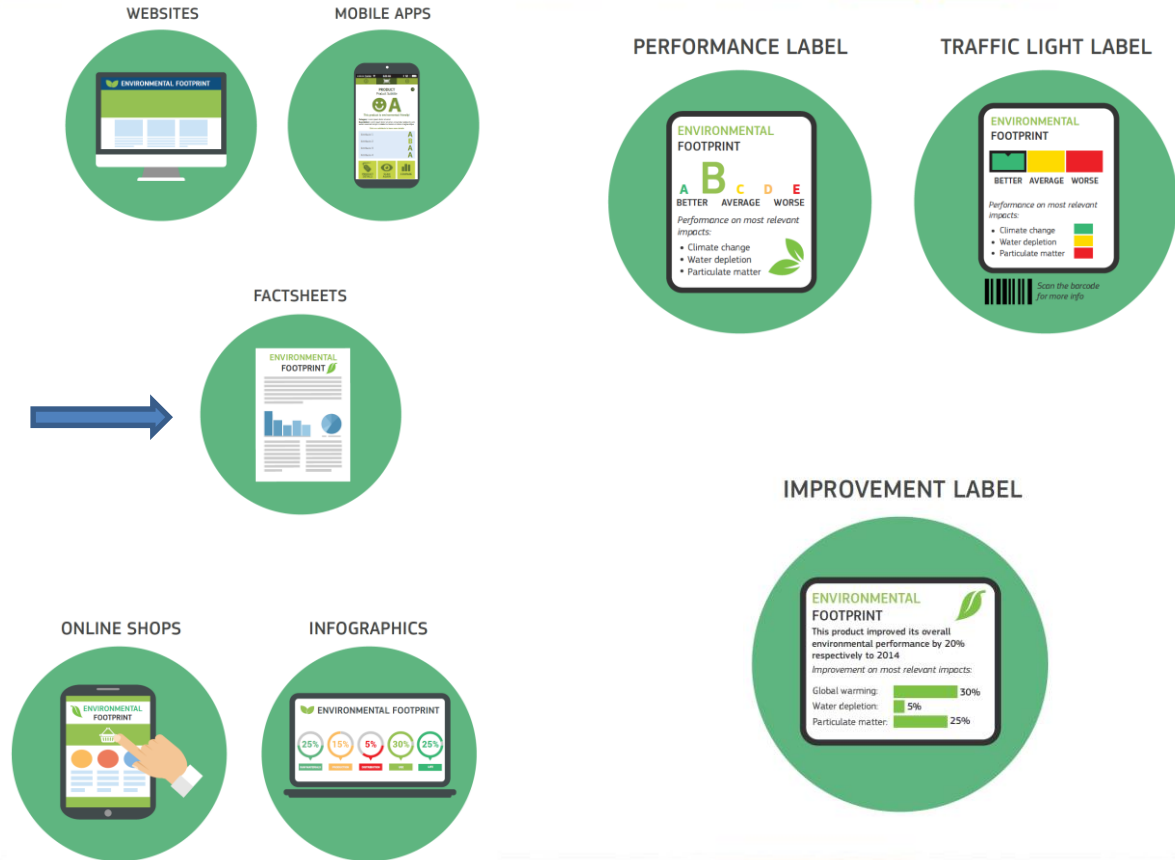
A kutatások alapján a következőket állíthatjuk:

- 1) A címke nemcsak egy információ, hanem **többelemes** ismertető is!
  - 2) A feltüntetett jelzésekből ne használjunk túl sokat, de túl keveset sem (a legideálisabb, ha **minimum 3, maximum 6 jelzést alkalmazunk**)
  - 3) A jelzések nyelvezete legyen egyszerű
  - 4) Figyelmet kell szentelni a grafikának (színválasztás, logók, méretarányok)
- → az energiacímkézés kiindulási pontként szolgálhat!

Néhány példa az EFFIGE Project során tesztelt címkék közül

*A PEF-módszer által elért
eredményekről való
tájékoztatás – A vállalkozások
különböző megoldásai
(különböző piacok
tekintetében)*

Készüljön fel a PEF-módszer nemzeti szintű zöld közbeszerzésben való alkalmazására

A „Made Green in Italy” a PEF-módszeren
alapuló, olasz nemzeti modell

- Besorolásra vonatkozó szabályok (Pefcr)
- Egyelőre még kevésbé elterjedt
- Esetleges kapcsolat a zöld közbeszerzéssel

Hogyan zajlik az életciklus-értékelés/termék környezeti lábnyomának meghatározása?

Ez egy bonyolult folyamat, hiszen helyi tanácsadót igényel, DE:

A következő találkozó alkalmával kifejtjük majd az LCA/PEF értékelés fázisait, amely alapján világossá válik, pontosan mi is a teendő.

Addig is elkészítheti egyéni értékelését az alábbi online eszköz segítségével (angol és olasz nyelven férhető hozzá). Az értékelés elvégzése kevesebb mint egy órát vesz igénybe.

<http://pefstarter.enea.it/>

The logo features a stylized white footprint with a power button symbol (a circle with a vertical line) inside the toe area. Below this icon, the word "PEFO" is written in a bold, white, sans-serif font, and the word "Starter" is written below it in a white, sans-serif font with a thin outline.

PEFO
Starter

PEFStarter eszköz

The logo consists of the text "Life Effige" in a white, sans-serif font, with a stylized footprint icon above the "i" in "Effige". Below the main text, the tagline "Environmental Footprint For Improving and Growing Eco-efficiency" is written in a smaller, white, sans-serif font.

Life Effige
Environmental Footprint
For Improving and
Growing Eco-efficiency

The logo features the word "ENEA" in a bold, blue, sans-serif font. Below it, the full name "Italian National Agency for New Technologies, Energy and Sustainable Economic Development" is written in a smaller, blue, sans-serif font.

ENEA
Italian National Agency for New Technologies,
Energy and Sustainable Economic Development

A PEFStarter eszközt az ENEA fejlesztette ki a
LIFE EFFIGE Projecten belül – B4 akció (www.lifeeffige.eu)

A **PEFStarter** azon vállalkozások (különösen **kis- és középvállalkozások**) számára létrehozott **online eszköz**, amelyek szeretnék közelebb kerülni a **PEF-módszerhez**, és meg szeretnék ismerni **célkitűzéseit**, a benne rejlő **lehetőségeket** és átlátni **folyamatait**.

<http://pefstarter.enea.it/>

Az eszköz három fő részből áll:

- **A vállalatok környezetvédelmi politikája**, különös tekintettel a termékek környezeti tulajdonságáról való tájékoztatásra és az életciklus-alapú megközelítésre.
- A PEF-módszerben rejlő **lehetőségek** a vállalkozások számára.
- **A PEF-vizsgálat létrehozásának legfontosabb lépései**: az adatok összegyűjtésének és elemzésének módja, a környezeti hatások PEF-módszer által történő elemzése, az eredmények (ideértve a referenciamutatókat is) felhasználása és közlése.

- A PEFStarter egy **ingyenes, online, felhasználóbarát eszköz**, amelyhez angol és olasz nyelven lehet hozzáférni. Nem szükséges regisztrálni.
- Az eszköz **kérdéseket** tesz fel a felhasználónak, és a megadott válaszok alapján a PEF-módszer főbb aspektusait bemutató, **egyedi információs útvonalat** kínál fel.
- Az „út” végén a már megjelenített információkat tartalmazó **jelentést le lehet tölteni**.
- Az eszköz megjeleníti a PEF program hivatalos honlapjára, valamint a LIFE EFFIGE által kidolgozott eszközökhöz/dokumentumokhoz vezető **linkeket**. A felhasználóknak ily módon lehetőségük nyílik a még **részletesebben kidolgozott dokumentációt** is megtekinteni.

<http://pefstarter.enea.it/>

Life **Effige**
| Environmental Footprint
| For Improving and
| Growing Eco-efficiency

Grazie per l'attenzione

Nicola.fabbri@ergosrl.net

Life Effige

| Environmental Footprint
| For Improving and
| Growing Eco-efficiency